

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää?

Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

On erittäin tärkeää, että Maaseutupoliittinen selonteko päivitetään ja se tehdään laajalla vastaajaotannalla. Selonteon luonnoksessa esille tuodut maaseutualueiden haasteet ja kehittämissuosituksot on pääosin tuotu hyvin esille.

Maaseutu tarvitsee nyt vahvoja toimenpiteitä, ei pelkästään ohjelmia.

KD:n maa- ja metsätalousryhmän mielestä maaseutualueiden kehittäminen ja väestökehityksen muuttaminen edellyttää erityisesti seuraavia toimenpiteitä:

a. Koulutustarjonnan lisäämistä maaseutumaisilla alueilla. Tämä voitaisiin toteuttaa siten, että nykyisen budjetin sisällä kohdennettaisiin korkeampi rahoitus kertoimilla sekä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, niihin toimipisteisiin, jotka sijaitsevat maaseutumaisilla alueilla. Muuten koulutus jatkaa keskittymistään muutama suuriin kaupunkeihin.

b. Pääomien lisäämistä maaseutualueille. Ohjelmassa mainittu pääomien puute vaivaa maaseutua ja vakuusarvot ovat romahtaneet koko Suomessa, mutta erityisesti näin on käynyt rajaseuduilla Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen. Tarvitaan pääomaa sekä rajaseuduille että muun Suomen maaseudulle niin investointeihin, kuin myös käyttöpääomaan.

c. Maaseuturahoituksen varmistaminen muutoin kuin CAP-rahoituksesta. Maa- ja metsätalous luovat maaseudun elinkeinojen selkärangan. Näiden elinkeinojen rahoitusta ei voida CAP:ssa siirtää maaseuturahoihin. Maatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi elintarvikemarkkina on saatava toimivaksi ja tulonjakoa on välittömästi muutettava lainsäädännön avulla siten, että ketjun loppupään ylivaltaa säädellään lailla.

d. Liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien jatkuvuus. Liikenneyhteydet ovat tärkein saavutettavuuden edellytys. Maaseutu tarvitsee lento- ja raideyhteyksiä. Ihmisten tulee päästä maaseudulle ja myös maaseudulla asuvien ihmisten pitää olla hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Esimerkiksi kaivosveroista tai yhteisöveroista valtiolle tulevaa osuutta tulisi kohdentaa enemmän liikenneyhteyksien parantamiseen maaseutualueilla ml. lento- ja raideliikenne. Maaseuduilla asuvat ja yrittävät tarvitsevat toimivat mobiili- valokuituverkkoyhteydet pystyäkseen tekemään työnsä ja käyttämään digitaalisia palveluja. Yhteyksien toimivuus ei ole itsestään selvää, sillä 3 G-verkon purkamisen vuoksi monilla alueilla puhelinkuuluvuus on erittäin heikkoa. Etätöiden tekeminen ja sähköisten

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

palvelujen sekä yrittämisen mahdollisuudet kutistuvat tai jopa poistuvat heikkojen verkkoyhteyksien takia.

Kehittämisehdotuksena onkin, että puhelinverkon osalta palautettaisiin edelliselle 3 G kuuluvuuden tasolle ja valokuituyhteyksien varmistaminen laajalti, asutuksen mukaisesti.

e. Investointien edistäminen. Mikroyritykset ja yhdistykset tarvitsevat uusiutumista ja pääomia uusiutumiseen. Pieniä investointeja pitäisi pystyä tukemaan paikallisyhteisöissä nykyistä enemmän.

Selonteon luonnoksen useassa kohdassa korostetaan sitä, kuinka maaseudun asukkaat vastaavat ja tulisivat vastaamaan esimerkiksi ns. kolmannen sektorin palvelutuotannosta. Esille tuodut maaseutualueille tarkoitetut hyvätkin toimenpide-esitykset ovat ristiriidassa maaseudun resurssien kanssa ja siten niiden toteuttaminen käytännössä on haasteellista.

Vastaavanlainen resurssiristiriita syntyy siitä, että maaseudun asukkaat voisivat itse huolehtia vielä laajemmin huoltovarmuudesta, ruokaturvallisuudesta yms. yhteiskunnallisista perustoiminnoista, sillä vähenevät resurssit, palvelut eivätkä asukasmäärät tue näiden toimintojen toteuttamista.

Maaseudun väestö ikääntyy ja vähenee kiihtyvällä tahdilla etenkin Suomen pohjoisilla ja itäisillä alueilla ja palveluverkosto supistuu etenkin asumisen ja elämisen kriittisten palveluiden osalta (esimerkiksi pankki-, hyvinvointi-, posti-, terveys-, sairauspalvelut).

Merkittävä yhteiskunnallinen kysymys on, että mitkä toimijat maaseudulla pitäisivät huolta koko ajan eläköityvästä väestöstä ja mahdollisesti jopa yhteiskunnan kriisiajan palveluista samaan aikaan kun jäljellä ei ole kuin koko ajan vähenevä peruspalveluverkosto.

Lisähaaste toiminnalle on, että mielikuva maaseudusta onnellisen elämän tyyssijana on vähenemässä. Maaseutu ei useinkaan houkuttele esimerkiksi nuoria jäämään, saati muutamaamaan maaseutualueille. Tämä on loogista seurausta edellä mainituista tekijöistä ja prosesseista, jonka vaikutuksista maaseudun luontainen toiminnallinen ja henkinen aktiivisuus vähenevät.

Yritystoiminnan osalta esimerkiksi logistiikkayhteyksien (tiet, rautatieyhteydet, lentoliikenne) ja kulkuyhteyksien osalta epävarmuutta tuovat nykyisten (mm. juna- ja lentoliikenne) jatkuminen, teiden huono tai heikentyvä kunto, jotka nämäkään eivät houkuta aloittamaan tai siirtämään yritystoimintaa maaseudulle, olipa siellä kuinka hyväksi koettu elinympäristö muulla tavoin.

Maaseutupoliittisen selonteon toimenpide-esitykset ovat varsin oikeansuuntaisia ja merkityksellisiä, mutta on arvioitava, kuinka realistisia ja toteuttamiskelpoisia ne ovat ja kuinka ne aiotaan käytännössä toteuttaa, sillä maaseudulla toimijoita on aina vaan vähemmän.

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

Nykyinen maaseututodellisuus olisikin huomioitava aivan erilaisella painokkuudella, jos halutaan tehdä vaikuttavuudeltaan vahva selonteko ja sen perusteella laaditut toteutettavissa olevat realistiset kehittämis ehdotukset. Kunnat, yritykset, yhdistykset ja maaseudun asukkaat eivät pysty kaikkiin näihin haasteisiin itsenäisesti vastaamaan, vaikka kunnilla on suuri vastuu elinvoimasta. Resurssit eivät enää yksinkertaisesti riitä tai ne ovat koko ajan liian niukat haluttujen kehittämistoimien toteuttamiseksi, vaikkakin maaseutualueilla on vielä jossain määrin kehittäjiä, tekijöitä sekä yrittäjyyttä. **Maaseudun tärkein uusiutuva voimavara ovat sen ihmiset**, mutta onko heitä enää nytkään riittävästi ja kuinka kauan autioituvilla maaseuduilla voidaan enää asua, elää ja yrittää?

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaisia?

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että ”hallituksen on aktiivisesti vaikutettava siihen, että suomalaisia koskevat päätökset ovat oikeudenmukaisia, oikeasuhtaisia sekä kansalliset että alueelliset erityispiirteet ja erilaisten maaseutualueiden tarpeet huomioivia”. Suomi on yksi Euroopan maaseutumaisimmista maista. Samaan aikaan se on myös voimakkaasti kaupungistunut. Erilaiset maaseutualueet, kaupungit ja seudut kokevat niitä koskevat päätökset eri tavalla ja niiden vaikutukset ovat erilaisia erityyppisillä ja eri maaseutualueilla. Kyseessä on professori Hannu Katajamäen aikoinaan lanseeraaman termin mukaan mosaiikkimainen maaseutu.

Tämä tarkoittaa paikkaperustaisen politiikan ja kehittämisen tarvetta ja erilaisiin toimintaympäristöihin soveltuvia politiikkaratkaisuja.

Näitä maaseutualueiden erityispiirteitä tunnistavia ratkaisuja tarvitaan niin suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen kuin maakuntien ja hyvinvointialueiden raja-alueilla, mutta myös ja erityisesti maamme reuna-alueilla, Itä- ja Pohjois- Suomen maaseutualueilla.

Nykyinen maaseudun suunnittelujärjestelmä on verkostomaisesti toimiva, laaja-alainen toimija- ja toimintakokonaisuus. Verkostomaisen ja sektorihallintomaisen toiminnan haasteena ja riskinä voi syntyä maaseutuasioiden kokonaiskuvan pirstoutuminen ja toimintojen hajoaminen niin, että kokonaiskuva ei ehkä ole minkään toimielimen tai ministeriön hallinnassa. Ruotsissa maaseutuhallinto on järjestäytynyt Maaseutu- ja infrastruktuuriministeriöksi, Irlannissa taas

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

Maaseutu- ja yhteisökehitysministeriöksi. Näissä maaseutu ja sen kehittämistoimet on huomioitu kokonaisuutena ja korostaen maaseutua toisin kuin Suomessa, jossa Maa- ja metsätalousministeriö on ensisijaisesti tiettyjen elinkeinojen ministeriö, vaikkakin sen tehtäviin kuuluu myös maaseudun kehittäminen.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka siihen tulisi lisätä?

Maaseudun tutkimusta ja resursseja pitäisi lisätä. Vuosituhannen alussa Suomessa toimineesta Rural Studies -verkostosta ja yhdeksän maaseutuprofessorin verkostosta on jäljellä enää yksi maaseutupolitiikan professuuri, joka sijaitsee Luonnonvarakeskuksessa. Yliopistojen maaseutuprofessuurit on lakkautettu 2010-luvulla. Euroopan komission perustamaa maaseudun seurantakeskusta vastaavaa alustaa ei Suomessa ole. Tämä on merkittävä puute Suomen maaseudun kehittämisessä.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaisia?

Tilannekuva on esitetty pääosin oikeanlaisena. **Resurssiristiriitaa** siitä, että maaseudun asukkaiden ja kolmannen sektorin toimijoiden lukumäärän sekä esimerkiksi taloudellisten resurssien riittävyys suhteessa esitettyjen kehittämistoimien toteuttamista niiden vaatimalla intensiteetillä, ei ole selonteossa juurikaan huomioitu.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Toimijoita, eli maaseudulla asujia, kolmannen sektorin toimijoita eikä taloudellisia resursseja ole riittävästi toteuttamaan esitettyjä kehittämistoimia niiden vaatimalla intensiteetillä.

4. Kansallinen maaseutuvision

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvision olennainen? Miten todellisuuspohjainen ja konkreettinen se on?

Puuttuuko maaseutuvision jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

- o Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta
- o Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita
- o Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkoa
- o Tavoite: Lisätään ja kootaan yhteiskunnallista maaseututietoa
- o Tavoite: Terävöitetään maaseutupoliittista suunnittelujärjestelmää

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita

Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkoa

Tavoite: Terävöitetään maaseutupoliittista suunnittelujärjestelmää

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Maaseutututkimuksen ja yliopistokoulutuksen lisääminen.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

- o 1. Digitaalisen kuilun kaventaminen
Maaseuduilla asuvat ja yrittävät tarvitsevat toimivat mobiili- ja

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

valokuituverkkoyhteydet pystyäkseen tekemään työnsä ja käyttämään digitaalisia palveluja. Yhteyksien toimivuus ei ole itsestään selvää, sillä 3 G-verkon purkamisen vuoksi monilla alueilla puhelinkuuluvuus on erittäin heikkoa.

Etätöiden tekeminen ja sähköisten palvelujen sekä yrittämisen mahdollisuudet kutistuvat tai jopa poistuvat heikkojen verkkoyhteyksien takia.

Kehittämis ehdotuksena onkin, että puhelinverkon osalta palautettaisiin edelliselle 3 G kuuluvuuden tasolle ja valokuituyhteyksien varmistaminen laajalti, asutuksen mukaisesti.

o 2. Yleishyödyllinen kyläverkkorakentaminen

o 3. Kestävä liikkuminen ja liikenne

(siirsin tähän Samin kirjoittamista kohdista kohdan d., tekstit ovat mustalla, koska ne hyväksyttiin jo)

Liikenneyhteyksien jatkuvuus on varmistettava. Liikenneyhteydet ovat tärkein saavutettavuuden edellytys. Maaseutu tarvitsee lento- ja raideyhteyksiä. Ihmisten tulee päästä maaseudulle ja myös maaseudulla asuvien ihmisten pitää olla hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Esimerkiksi kaivosveroista tai yhteisöveroista valtiolle tulevaa osuutta tulisi kohdentaa enemmän liikenneyhteyksien parantamisiin maaseutualueilla ml. lento- ja raideliikenne.

o 4. Yksityisteiden kunto

o 5. Saaristoliikenne

o 6. Maaseutuvaikutukset, asuminen ja talouden rakenteet (siirsin tähän Samin kirjoittamista kohdista kohdan b., tekstit ovat mustalla, koska ne hyväksyttiin jo)

Maaseutualueiden innovaatiopotentiaalin tunteminen ja toteuttaminen on tärkeämpää kuin koskaan. Pääomia tarvitaan lisää. Selonteossa mainittu pääomien puute vaivaa maaseutua ja vakuusarvot ovat romahtaneet koko Suomessa, mutta erityisesti näin on käynyt rajaseuduilla Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen. Tarvitaan pääomia sekä rajaseuduille että muun Suomen maaseudulle uudistaviin investointeihin ja käyttöpääoman tarpeisiin. Maaseudulle suunnattujen TKI-rahoitusten olisi lisäännyttävä, innovaatioiden

käyttöönottoa olisi edistettävä, maa- ja metsätalouden tuotteiden sekä luonnon

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

antimien (marjat, sienet, puusta saatavat tuotteet, yrtit)

jatkojalostusmahdollisuuksia on edistettävä pitkäjänteisesti ja voimakkaasti. Edellä mainittujen toimialojen koulutusta on kehitettävä pitkäjänteiseksi strategioiksi ja tutkimusta mm. tuotekehitystä varten on resursoitava.

- o 7. Koordinaatio EU-rahastojen välillä
- o 8. Maaseudun kehittäminen CAP post 2027
(siirsin tähän Samin kirjoittamista kohdista kohdan c ja e., tekstit ovat mustalla, koska ne hyväksyttiin jo)
Maaseuturahoitus on varmistettava muutoin kuin CAP-rahoituksesta. Maa- ja metsätalous luovat maaseudun elinkeinojen selkärangan. Näiden elinkeinojen rahoitusta ei voida CAP:ssa siirtää maaseuturahoihin. Maatalouden toimintaedellytysten parantamiseksi elintarvikemarkkina on saatava toimivaksi ja tulonjakoa on välittömästi muutettava lainsäädännön avulla siten, että ketjun loppupään ylivaltaa säädellään lailla.
Investointien edistäminen on merkittävä elinvoiman varmistamiseksi. Mikroyritykset ja yhdistykset tarvitsevat uusiutumista ja pääomia uusiutumiseen. Pieniä investointeja pitäisi pystyä tukemaan paikallisyhteisöissä nykyistä enemmän.
- o 9. YPK-toimintamallin laajempi hyödyntäminen
(Yhdenvertaista Palvelua Kaikille)
- o 10. Kestävän elinvoimaisuuden indikaattoritarkastelu
- o 11. TKI-rahoitus, innovaatiojärjestelmä ja pienet toimijat, nuoret ja naiset
Maaseudulle suunnattujen TKI-rahoitusten olisi lisäännyttävä, innovaatioiden käyttöönottoa olisi edistettävä, maa- ja metsätalouden tuotteiden sekä luonnon antimien (marjat, sienet, puusta saatavat tuotteet, yrtit) jatkojalostusmahdollisuuksia on edistettävä pitkäjänteisesti ja voimakkaasti. Edellä mainittujen toimialojen koulutusta on kehitettävä pitkäjänteiseksi strategioiksi ja tutkimusta mm. tuotekehitystä varten on resursoitava.
- o 12. Osaaminen ja työvoima
(siirsin tähän Samin kirjoittamista kohdista kohdan a., tekstit ovat mustalla, koska ne hyväksyttiin jo)
Tarvitaan koulutustarjonnan lisäämistä maaseutumaisilla alueilla. Tämä voitaisiin

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

toteuttaa siten, että nykyisen budjetin sisällä kohdennettaisiin korkeampi rahoitus kertoimilla sekä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, niihin toimipisteisiin, jotka sijaitsevat maaseutumaisilla alueilla. Muuten koulutus jatkaa keskittymistään muutamaa suurimpaan kaupunkiin.

Maaseuduilla sijaitsevat ammatilliset oppilaitokset tuottavat kipeästi tarvittavaa osaamista yritystoimintaan, niiden toimintaedellytykset on turvattava, sillä osaamisen ja työvoiman riittävyys on yksi kriittinen tekijä maaseudun yritystoiminnan säilymisessä.

Monipaikkaisuus on suuri mahdollisuus vahvistaa maaseutualueiden työllisyyttä, vetovoimaa ja elinvoimaa. Se edellyttää lainsäädännöllistä tukea mm. kuntien verotusoikeuden ja verovähennysten osalta. Lisäksi se edellyttää mobiili- ja tietoliikenneverkkojen varmaa toimivuutta.

o 13. Yhteisötalous

Yhteisötalous tarkoittaa julkisen sektorin ja yksityisen sektorin väliin jäävää talouden sektoria, jossa toimii esimerkiksi osuuskuntia sekä sellaisia yhdistyksiä ja säätiöitä, jotka harjoittavat havaittavissa määrin liiketoimintaa. Osa niistä on sosiaalisia yrityksiä. Yhteisötalous tarjoaisi ratkaisun yhdistämällä liiketoiminnan ja yhteisöllisen hyödyn ja EU:n tavoitteena onkin luoda oikeat edellytykset yhteisötalouden yritysten toiminnalle ja tukea kasvua ja innovointia. Haasteena tässäkin on – ei juridinen – vaan inhimillisten kriittisten resurssien puute – ketkä ovat ne ihmiset, jotka perustaisivat ja johtaisivat osuuskuntia, yhdistyksiä ja liiketoimintaa. Nämä vaativat sekä ihmis- että osaamisresursseja ja lisäksi aloittamispääomaa. Maaseutualueet ja -paikat, joilta puuttuu aktiivisten ja osaavien kansalais- ja vapaaehtoistoimijoiden resurssit ovat jo jääneet kehityksessä jälkeen, eivätkä pysty hyödyntämään tulevaisuuden erilaisia mahdollisuuksia, kuten digitalisaation potentiaalia.

o 14. Monipaikkaisuuden seuranta

Monipaikkaisuus on suuri mahdollisuus vahvistaa maaseutualueiden vetovoimaa ja elinvoimaa. Se edellyttää lainsäädännöllistä tukea mm. kuntien verotusoikeuden ja verovähennysten osalta. Lisäksi se edellyttää mobiili- ja tietoliikenneverkkojen varmaa toimivuutta.

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

- o 15. Asuttavuuden varmistaminen
- o 16. Luonnonvarat, maankäyttö ja oikeudenmukaisuus (siirretty NUVA)
Luonnon ennallistaminen (vesistöjen ja soiden) tarjoaa esim. monilla valuma-alueilla merkittävän kalataloudellisen potentiaalin rasvaeväkalojen (taimen, harjus, jopa järvilohi) lisääntymiselle sekä siten kalastusmatkailulle. Monilla maaseutualueilla on isoja valuma-alueita, joita kunnostetaan jo monin paikoin ja monoin paikoin niitä on jo saatu kuntoon eli siinä on potentiaalia yhdeksi merkittäväksi maaseutuelinkeinoksi. Yleensä maaseudun luonnonhoito/luonnon ennallistamiset nousevat ilmastonmuutoksessa keskeiseen asemaan kaikissa maaseututoimissa. Siihen on myös osoitettu varsin hyvin jo nyt rahoitusta.
- o 17. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset
- o 18. Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö
- o 19. Välttämättömyyspalveluiden tarkistaminen ja varmistaminen
- o 20. Väestönmuutos ja elintärkeät toiminnot
- o 21. Maaseutututkimus ja maaseututieto
- o 22. Maaseutualueiden seurantakeskus
- o 23. MANE, dialogisuus, osallistaminen ja viestintä
- o 24. MANE ja maaseutuvaikutusten arviointi

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

KD:n Maa- ja metsätalouspoliittinen työryhmä

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, 050- 383 1755, sami@samikilpelainen.fi

Varapuheenjohtaja Ahti-Pekka Vornanen, 0400 678 024, apv@vornanen.net

Sihteeri Ella Kärki, 040- 510 3289, karkikonsultit@gmail.com

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?